

- এস ইন্দ্রকুমার -

ওসি ওইরিবা এগী ৰাখলগী থাক অসি কৰিনো? এহাক তশংনা হায়ফম খঙদে। পল্লেশুফম খঙদৰা লগী অমদা লেপুনা চংলকপা খোঙচৎ অমগী লমফাংনবা লগী লমখায় অমদা, লগী চংপা অমদা কসোদমা চংলগা মগী পছু য়ৌগদগে-খনফম খঙদৰা তানফম অমা মায়োক্ৰকপা অদুগুছনি। খোঙচৎ তপ্পা চেৰুৰুপা লমজেল্লয় অমগুত, ১৯৯৯ লৈরমদাইদগী ইন্দিয়ন হায়বা শক্তাক ৰাইহে অদুগা লোননা যাওকৰখি মালেমগী ওইবা চাওখংপী লমজেলদা। চহী হুফুতৰা মজা মপুম ফাৰুবা খোঙচৎ তপ্পা লমজেল্লয় মতংদিত এৰু কৃপা ইহনবীৰন। মালেমগী ফুৰুপ অতেন্দী পূমতোঙ তোঙানবা, তোমথিনা ওইবা শক্তম অমা শাগোয়না হিংলুৱা, মীৰমদগী হাইজিল্লকপা মীতোপশিংনা লমদমসিগী মহৌশাগী শক্তমদা শীংনৰকপা অমদি য়েলহৌঙেই লৈরকপা মীওইশিংগী পুঙ্গি শক্তম খোঙচৎ-থুনা হোংলকখিবই ৰাৱীদুনা থশ্মায় লাইমন ওইহল্লি।

পলেম মমাগী ফিদম্বিংগুই ওইবা শক্তম্বু নীংশিংদুনা থোনা লিংজেল ফবী মীতৈ নুপীগী মতিক-মগুণ লাচল্লিবা সোনিয়া ওইনামগী মেমোয়ৰ ৰিভিং ড্ৰিমস - লাইৰিক অসিদা মীংয়েং অমা

- তোংম অমৰজিৎ -

পুঙ্গি হায়বসি নীংশিংবা তম্বনি। নীংশিংবগী ঈচেল মৰজা মুংনাইদনা লৈহৌৰিবা শক্তমশিংগী মৰজা ঋহিগী নুশিবা শক্তমদি পলেম ইমা অপোকপী অমসুং পছৌ অপোকপা মখোয়সু অমা ওইৰি। মখোয় লৈরকপা মচা ওইৰিশিংনা মালেমদা তাইবঙ কুইফা ওজুদনা তাইবঙ চাঙাক চান্দা পুঙ্গি পদেদা লোম্বা হিংনি। মেনা ৰাই তাংনা শম চারোল শুৱোল, মীৱোল অমগী মখন্দা অমা মীওইবা খুৱাইনা হিংদুনা লাঞ্ছি। তাইবঙ যুগ্মনবদা নুপী ওইবিশিংনা লৌৰিবা শীংখানীংগুই ওইৰিবা খোঁদাং, খুৱাই অমা লিংবদা নুপী ওইবিশিংনা মৈহৌৰোলদগী লৌৰিক্ৰিবা তোঙান তোঙানবা শক্তেশিং নীংশিংদবা য়াৱেই। থোনা লিংজেল ফবী কয়গী ৰাৱী, সাইটিঙ কয়গী পুঙ্গি ৰাৱী, লাইৰিক-লাইশু হেৰুবি, মীনুশিংতা থল্লবি মাদৰ টেম্ৰেসগী পুঙ্গি অমদি ফিল্ম নীংশিংদবা য়াৱেই। মেৰি কুৱি, ৰাচেল কাৰ্শন, মাৰ্গেট চেৰ, ইন্দিৱা গান্ধী কাউৰা য়াৱেই। মালেমগী পুৰাৱীদা শীংখানীংগুই ওইৰিবা নুপীশিংগী ৰাৱী কয়নি তাৰিবা। নুপী লাইৰিক ইৰী জেন আষ্টিন, ইমিলি ব্ৰোষ্ট, জৰ্জিনিয়া ক্ৰফ্ফ, সিয়ালভিয়া প্ৰাট, সোৱেজিন নাইদু, টোনি মোৰিসন, অৰুফ্ৰাতি ৰোই, জে কে ৰোল্লিং অসিনাৰিবা কয়না মালেমসিদা অফবা, অচুৱা, অমদি অহোংবা পুৰকপদা মখোয়না ইহনমখিবা লাইৰিকশিংনা মীওইবা খুৱাইনী মাইওন লেগুদা অমদি পুঙ্গি ৰাখল মীংয়েং পাকথোক চাওথোকদা চাউনা ইথিল পীদুনা লাঞ্ছি। তেইগুস্তম্বু অঙনবা মতমদা মীওইবা খুৱাইনা নুপী ওইবিশিংগু লাইৰিক লাইশু তম্বদা পুঙ্গি যৌগৎতৰা অমদি খৰা থেংখৰকপদা মীখলদা ভোট্টিং ৰাইট ফাওৰা ফংফলমদবা কয়াদু কুনশুবা অমদি কুনমখোইগুৰা চীচাশিংদদি অহোংবা কয়। লাইৰিক-লাইশু তম্বদা কখি, মীখলদা ফাওৰা থোঙচৎ লৈবাক অমগী প্ৰাইম মিনিষ্টৰ ওইৰকখি। পুঙ্গমক মতমগী অঙনবা অহোংনবা মীওইবগী মিংয়েং ৰাখল হোমো পাকথোক চাওথোকখি। লাইৰিক হৈবা লাইশু খঙবা নুপীশিং মশীং হেনগৎলকপনা লৈবাক খুৱাইনা অফবা কয়গী চাওখং মল্লেন্দা মাঙজিল থানা থোঙচৎ লেপত্ৰি।

পীৰুবা চিংলৈবাক ইহনমদা মণিপুৰদুসু মৈহৌৰোলদগী নুপী ওইবী চানু নিঙোলশিংনা খুৱাই অসিদা লৌৰিক্ৰিবা খোঁদাং কয়। শীংখানীংগু লৌৰিবা নতৌ। ওসি মণিপুৰত মালেমগী মীয়াবদা মশক তকপদা মণিপুৰী নুপীশিংনা লৌৰিবা খোঁদাং পুঙ্গমক খঙনি। লমদম অসিগী শাৱ-খোংনবদা, কলচৰদা, লাইৰিক-লাইশুনা মাঙজিল থাৱিবসি নুপীশিংনি। খুৱাই ইমাই চুৱদা য়াইফ-নুঙাইবগী লমদম অমা শেধনা মখোয়গী খোঁদাং কয়। শীংখানীংগু মগনি। অদুসুনি লাইৰিক অসিগী মৰমদা শক্তহেৰী এঞ্জিষ্টবী নীংলম্বাৰি নেপ্ৰেনা ইৰিক্ৰিবা, "This memoir is a work of great love and deep faith, an extraordinary affirmation of the amazing grit, spirit, strength and resilience of not only the author's Ima but of all the mothers of Manipur. They are hope, our past, our present, and most of all, our future that holds the key to building a strong, resilient, and diverse Manipur."

লমদম অসিগী মিঠ অমদি লিজেন্দশিংগী ৰাৱীদগী হৌদুনা, চিনকুং ৰাৱীদা তাদুনা লাঞ্ছিবা ফিশা-লোনশা তৌবগী লশিং, মৌখিথাপ নাইবগী, কাৱে তীল য়োতুনা মুগা ফি শাদুনা, লশিং ফিলা পোখোক

কুকি ড্ৰিমস - মঙলাকুৰা হৌৰকপদা

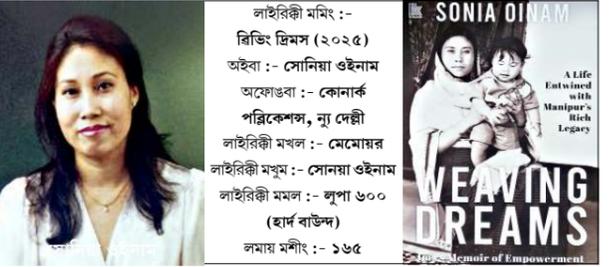
তৌখিদে। মখোয় মশা-মশাগী ইমুং-মনুং, শাগৈ-নাটৌগী য়াইফনবা নতুনা লৈবাকী ৰাখল খনখিদে। মৰৈবাকু চহী চাম্ভাগী তুং ওইৰকদবা শক্তম উৰা ওজা মহাজনা পোলিটিচিয়ন ওইহাদনি হায়বা ৰাখলদু লৈবাকসিগী পোলিটিচিয়ন অমঙগী ৰাখলদা পোকখিদে। মৰমদুনি - চহী হুফুতৰামঙগী তুংসিদা, লমদমসিগী লেঙাক্ৰেন ঈবোলনুনা লুপঞ্জিবা! হৌজিক্তি তশেং তশংলে - লমদমসিদা ওসি লেঙাকপা ওইনা ফলক লীলা শায়বগুত শাৱাৰিবাশিং, ইন্দ্ৰিয় ফেল ওইৰবা পেৱলাহিসিস তৌৰা, লেঙা-ওংপা গুদৰা হকচাশিংগা পাঙ্কজি। মখোয়দগী এখোয় কৰিমত্ৰ আশা তৌৰপ্ৰমসি। এখোয়সু ঈথৌ তৌৰিস। মখোয় পুৰুপ শিন্দোকসি। অঙগা/অথৌবনি শোজ তৌজিৰিবাশিং-ময়ুম ময়ুমা নিংথৌ ওইনা ফমহনসি, লৈকায়দা খোঙচৎ তহনগুসি। লৈবাক গুৰুপা হায়'সিৰু অসু'ম তৌনবৰা? হংসি মখোয়না চাৰুৰা অমগুত খোঙজিলা লেগুৱাৰ মতমদা।

ফৰে! মখোয়গী ৰাৱী তোকখিসি ঙাইহাক পুংগোয় খৰং। হৌজিক্ৰমকী ওইনসু মখোয় কৰিমত্ৰা ওইহনবনি। কৰিমত্ৰা তৌবা গুৰুপ্ৰম। এহাক্ৰুমা/নহাক্ৰুমা অমমনি। পি আৱ লৌখিন্দুনা মখোয়গী মতিক-মগুণ অমুক হুৱা পীৰুঙে ফাওবনি মখোয়গী ৰাখল কৰিসি। কে-পোংগা ওজা খঙবা, কুকি এম এল এ অৱদুসু য়াওবনি, এনা পঞ্জিৰা খৰসিদা। মণিপুৰদগী তোখায়বা, কুকিশিংগী ওইবা 'সিপৰেট এদমিনষ্ট্ৰেটভ যুনিট' অমা শেঙেতুনা লিংজিম্বে মীত হাংপা লেপখিৰেই, মীতৈ ফুৰুপ মূখংকনি লাউজিলা কুকিশিং, ইন্দিয়ন হোম মিনিষ্ট্ৰি'না 'সিপৰেট এদমিনষ্ট্ৰেশন ফেৰ কুকিজ হায়বা দিমাৰদুদি সূৰী পীৰেই, খৰেই' হায়ৰকপদগীদি কুকিশিংসু ৰাচোয় গুঙলক্ৰেনা... 'কুকিশিংনা মণিপুৰদগী তোখায় তাদুনা সিপৰেট এদমিনষ্ট্ৰেশন তৌজবা, তোঙনবা লেজিসলেচৰ লেজবা-য়ুনিয়ন টেৰিটৌৰি অমা শেমগৎপদা পাদ্ৰা অমসুং পামদৰা কুকি মশীং কয়। কয় লৈ খঙদেৰুৱা ৰিক্ৰেডেম অমা পাঙথোক্ৰনি...। ৰিক্ৰেডেম, প্লেবিসাইট'সু হায়নবা ৰাইহে অসি ভোট মখল অমনি, পুঙ্গমক্ৰু খনবৰে। কুকিশিংনা খল্লি, খঙে - 'অসামদগী নাগা হিলস দিষ্ট্ৰিক্ট প্লেবিসাইট অমা পাঙথোক্ৰনা নাগালেণ্ড ষ্টেট শেমখিবদুগুত, মণিপুৰদুসু কুকিশিংগী মৰজা মণিপুৰদগী তোখায় তানীংবা কুকি মশীং কয়না হায়বু ভোট তৌদনা খন্দেৰুৱা, মনুনা মশীং হেল্লবাদি তোঙনবা কুকিলেদ অমা শেইই মঙলান মঙফা ওনবনি।' ৰিক্ৰেডেম অসিগীদমক তৌৰিশিংনা শীজিগাদবা বেলেণ্ট পোপৰাচিবা নমুনা কুকি মীয়াবদা য়েহেৰুৱাবগী সেশ্পল সেশ্পল মীদিয়াডা উৰুৱনি মীয়াবদা। কৰুৱা মওংদা, কৰুৱা, প্লেবিসাইট পাঙথোক্ৰনা মীয়াবগী ৰিক্ৰেডেম লৌগদগে? লাইৰিক হৈবা, এদভাল ওইবা কাঙলুপসি মখোয়নি-

খঙৰিবা কুকিশিংদি খঙলহৌই। মখোয়না খল্লিবা ৰাখলসিনা অচুৱা ওইৰুৱা কৰিগুৱা-ইন্দিয়াদগী তোখায়বা নাগা নেশনগী 'নাগালিম' শেল্লুনি নাহাৱা। নশুফ-হুফ তৌদনা নীংতম্বা লৈবাক ওইজৰুৱা মণিপুৰ'সু, লানহৌই ঈৱং লেইশিংদুনা হায়গী নীংতম্বা হঞ্জিল্লনি।

তৌজসনু তৌনীংবা, গুঙজসনু গুঙনীংবা। হায়ৰিন্দা মখোয়সু ইন্দিয়ন কন্সটিটিশনবু ইকায়খুই। ইন্দিয়ন হোম মিনিষ্ট্ৰি'নসু, মাঙলমচাও তৌখিবা মখোয়গী অশোয়না খৰদগী পাদ্ৰল থোকপা গুদমা, লমহেন তুহেনবা কুকিশিংনা কন্সটিটিশন শীংনদুনা আইন'না য়াদবা থবক কয়। তৌবদা য়েংদুনা লৈৰিবা-মৰম খৰ লৈবননি খন্দোকসি। অসু'ম মখা তানা পৰ্মনেট ওইনা কুকিশিংবু মনীং তমহলৌই হায়বসি এগীদি 'হোপ এগেনষ্ট হোপ' হায়বদুনি। মশীং লাউবা, নাতেন চাউৰা হোম মিনিষ্ট্ৰি'নসু ওসিদি হায়ৰক্ৰনি খঙলুৱা ৰা অমা হায়ৰক্ৰেনা... 'ইন্দিয়া হায়বসি ধৰ্মশালা অমা নতৌ...। মানা ৰিক্ৰেড তৌৰিবা-কাঙলোন কায়না চঙলকপা মীতোপ (ইল্লিগেল ইমিগ্ৰেণ্ট) শিংগী ইসুনি-খঙলমগনি কুকিশিং। মণিপুৰদা ওসি চাঙনবা থোক্ৰিবা, যুৱলোৱা লৈবাক মানুৱা (বৰ্মা) দনী লোৱা-থুগা, কাঙলোন কায়না চঙলকখিবা চিন-কুকি মীওইশিংনা থোক্ৰনবনি-খঙই তাইবঙ পুঙনা। ঈৰাংসিদা মৰু ওইবা খোঁদাং লৌৰিবা, কৰম কৰুৱা কুকি-লিডৰ, বৰ্মাদগী লাকপনো? মালেমদা শবাক ফাকপ্ৰবনি।

হোম মিনিষ্ট্ৰি'নগী এন্নাউসমেণ্ট অসিনা মখোয়াদা চৈনা অমা পোকহল্লৌই কৰিগী! নৌনা চঙলকপা (বৰ্মিজ) কুকিশিংনা, হায়দগী লৈৰকপা কুকিশিংগী মখাঙ হোৱা খুংকন-পাঙ্গন'না পাল্লকপদই থোক্ৰিবা ৰাখোঁকি। চুড়াচান্দপুৰগী সিটি-এৰিয়াদা এৰিয়া-দোমিনেশন তৌনবা হোংনৰকপদগী থোকখিবা অমসুং থোক্ৰিবা খৌদোকখিং-কৰিগীনো? কৰুৱনো? এৰু ইহনবীৰনু। নেশনল ৰেজিষ্টাৰ ওফ সিটিজেন্স (এন আৰ সী) কৰিগীদমক শেমখিবনো? লমদমসিগী অশেংবা য়েলহৌমিংশিংদি হৰাওৰা, নাৱোৱা হাইজিল্লকখিবা মীওইশিংদদি হোংখাঙনবা ইসু অমনি। থা অহমগী মনুনা মণিপুৰগী এসমেঞ্জি সোমমেণ্টশিং দিলিমিটেশন তৌনবা সুপ্ৰিম কোৰ্টগী য়াথংনা কুকিশিংনা হৰাওৰিবা, মীতৌশিংনা নুংনাংলিবা-তোঙনবা মৰম অমমগীনি। পাউলিয়েনলাল'না থাউজ-অৱানবা পাইৰে শীজিগাদনা ফোঙনখিবা ভোট লিষ্ট, নেচৱেল ওইবা হুয়েন-গ্ৰোথ-ৰেট'তগী কা হোৱা হেনগৎনা ফোঙনবা মীশিংগা যুফম ওইদুনা অনৌবা কন্সটিটিউচি শেধবাদি - কুকিশিংগী এম এল এ মশীং হেনগৎলগা, মীতৌশিংগী মশীং হুহুৱক্ৰনি। যৌদৌ অদু তাৰবদি সিপৰেট এদমিনষ্ট্ৰেশন ফুড্ৰেবসু মখোয়গী পোলিটিকেল ভেইস হৌবা হেনগৎলক্ৰনি। কাইনথংদা মায় পাক্ৰনি-থাৰুৱনি মখোয়গী। ●

পুথোতুনা শাগৈ সলাইগী ফি, নুপা-নুপীগী মখল কয়গী ইয়াগী ফি পুথোতুনা লাঞ্ছি। এদিশন পুঙ্গমক মতমগী অহোংবা অঙনবা লাৰুৱসু লমদম অসিগী ঈনাং, চহনী থাঙনবী কয়াদি লেঙদনা, কয়দনা চহনি। চিংদা লৈবা চীংখিংশিং, তমদা খুদবা তম্মীশিংনা মগী-মগী তোঙান-তোঙানবা ফুৰুপ-কাঙলু প্ৰোজেক্টসু ব্ৰেইনশিংদদি থাদোকপা লেভে। লমদম অসিগী ব্ৰেইনশিং গুৰুৱা হোংনবদা নুপীশিংনা লৌৰিবা খোঁদাং য়াৱা চাওই। শীংখানীংগু লৌৰিবা নাইৰেই। ফিশা-লোনশা তৌদনা ইমুং অমগী শেইইলেন্দা কয়। য়াৱা মতে তৌৰি হায়বসি পুঙ্গমক খঙই। লমদম অসিগী নুপীশিংগী হেথৌই-ইথৌইবা, মখুং-মশা হেবা, ইনোভেটিভ ওইবা, অখাঙ কনবা, পুৰুলে চেংপা, ইমুং-মনুগী য়াৱা খঙবা, মতুং-মৌপাবু নীংজবা, পলেম-পছৌবু নুংশিঙা পুঙ্গমক মখোয়গী কথোকপা, মীনুশিং অমদি নীংহুৱদা থোনা অদুনা লেঙদৰা খুদম ওইৰি।

হৌখিবা ৰেহুৱাৱী ২২, ২০২৫দা ইফাল হেটেলগী সঙাই হোলদা ফোঙখিবা সোনিয়া ওইনামগী 'ৰিভিং ড্ৰিমস' মেমোয়ৰ অসিমক লমদম অসিগী ইমাশিংনা মচা-মণিপুৰ'ত শেধনা নীংহুৱদা হোতনা কথোকপা অমা য়াওনা লৌৰিবা নীংহুৱদা থোনা, মখোয়গী লিংজেল, মখোয়গী মীনুশিংতা থল্লবা থশ্মায়, খুৱাইবু অৱাংবা থাক অমদা পুখংনীংলিবা ইমাশিং অমদি চানু নিঙোলশিংগী ফিল্ম মশক ওইৰবা ৰাখল্লোন, লমদম অসিগী শেইইলেন্দা চাওখঙতা য়াদে, মীপান তাংনা হিংবা অগনবনি হায়বগী ফিৰেপ, মচা-মশাশিংবু মীয়াবদা হোংনবদা হায়দে হায়দে মচা-মশাশিংবা পুঙ্গমক নীংশিং ৰাৱী লাইৰিক অসিদা মচি চাউনা তাৰি। লাইৰিক অসিগী ফজৰবা অমদি ৰাহহোক কয়। য়াওবৰা ৰাহহৌদোক অমা হায়গী চীফ সেক্ৰেটাৰি জৰ্নেল সিংহনা ইৰি। পদুপ ১১ খায়দেতুনা ইৰিবা নীংশিং ৰাৱী অসিদা অইবীনা ফষ্ট পৰ্সন নেৱেশপদা অপাৰেশিংদা অপোকপী মমানা অমদি মমা ওইবিশিংনা ইমুং অমদা লৌৰিবা চাউৰা খোঁদাং, মখোয়গী মীনুশিং অমদি খৌজাল, মখোয়গী কথোকপা হেবা, গুৰুপী হেবা থশ্মায় পুঙ্গমক শৈথাৰি। অইবী সোনিয়া হায়সু শেৱেং লাইৰিক অমা ইলিগত ইদুনা ফেঙুৰী অইবীনি। অদুনা মত্ৰ হৈৰিবা নীংশিং ৰাৱী অসিদা কবিতাগী ইলিমেণ্ট কয়। য়াওব থেংনে। মণিপুৰী ইমাশিংগী লিংজেল থোনা অমদি হোংনবা কনবগী সিংহল অমা ওইৰিবা মালেমদা পংনা লেভেই ইমা কৈখলগী মৰমদসু সোনিয়ানা মত্ৰ প্ৰোলোগতা মৰীক চুৱা ফেঙদেৰুৱা। পলেম ইমাগী খোৱাং লমদি মপোক চাম্ভৰক পোৰুৱসু মচা ওইবিশিংনা শিঙা গুয়েই হায়নি। অদুনা অপোকপী মমাৰু নীংশিংদুনা লাইৰিক অসিমক অইবীগী অপোকপী মেমচগী মফমদ কথোককৰি। অপোকপী মমা কুমজা ২০১৯দা

তাইবঙপান থাদোকখি। মেমচ লাইৰিক ময়েক চঙে অদুৰু মচাশিংবুদি লাইৰিক লাইশু য়াৱা হেইমগী। অইবীগী অপোকপসু মণিপুৰ পুলিসনি। ও সী ওইৰমখি। মহাকসু ভুৱা নোদখি। অদুৰু মখোয়না পোন্ধিবা মচা ওভদি ফিৰদগী মশক ওইৰবা পাড়া কয়। তাকপীৱমখি। মমা মেমচা য়াৱা নৌৰিঙেৰুগী হৌনা ফিশা লোনশা তৌদনা মপামদা লৈৰিঙেৰুগী হৌনা মত্ৰলুক্ৰি শীজিগাদগী লিৰি থেইৰিবা লৈৰকপী চানু নিঙোল ওইনা হৌৰকখিবদুনা যুগ্ম পাল্লবা মত্ৰদসু ফিশা লোনশা তৌবগী শিনফম অদুদি খক থাদোকখিদে। সোনিয়গী মমানা লাইৰিক হেইহৌদবগী নীংগুদমদা অমদি লোনদুনা লৈবি। মমাগী থায়নগী ৰাৱিশিং মশিংগা হেৰু হেৰু লীবদা সোনিয়ানা অপোকপী মমাগী পুঙ্গিবা থেংনৰকখিবা খুদোংদেবা অৱাৰা, নুঙাইবা, নুশিঙা ৰাৱিশিং ইনীংখি। নুমিাদা চাক তেৰুৱা মত্ৰ হেৰু হেৰু পলেম মত্ৰা শানখিবা ৰাৱিশিং লাইৰিক ওইনা ইদুনা ফেঙদেৰুৱাগী অপাৱা লৈবি। অইবীনা মমানা লীৱল ৰাৱিশিং দুৱেল ফষ্ট পৰ্সন নেৱেশপদা নিংখিঙনা লীবা থেংনে। মচিনা অখাৰিবাৰু ওসিনী চহী ৫০/৬০ মমাঙগী মণিপুৰী খুৱাইবা ব্ৰাণ্ডপোৰ্ট তৌদনা পুৰবা হৌখিবা মত্ৰগো নৌইননা শক্ৰঙনহল্লি। ফিশা লোনশা তৌদনা লমদম অসিগী শেইইলেন্দা কয়। য়াৱা মতে পায়লিবা হায়বদুসু লাইৰিক অসি পাবদা থেংনবিগনি। অদুনা অইবীগী মমানা মহাক্ৰি কৈৰেই লৈকায়দা লৈৰিবা নুপীশিংবু থোমজিল্লনা ফিশা-লোনশা তৌদনা যুগ্মী কুপুৰাদগী হেদেতুনা কমদৌনা শেহেৰু হেনগৎনবা হোংখাগদে হায়বসি হেংনখিবা কয়াদু মৰীক চুৱা ইৰি। মণিপুৰদা লৈৰিবা কাঙলুপ-ফুৰুপ কয়না শীজিগাদগী ইয়াগী পোখোকখিঙা মত্ৰদা মণিপুৰী কলচৰ অমসুং ব্ৰেইনশিংগী মৰমদা লমদম অসিগী পুৰাৱী মত্ৰগা মত্ৰা চানা, মৰীক চুৱা ৰাহেইনা লংলা ওইদুনা নীংশিং ৰাৱী অসিৰু মতিক ময়াই চোৱা ফেজিঞ্জি ফজৰবা লৈৱোনা চৰ্ট ফিলা হংপুঙা। ইলিগত ইৰিবা মেমোয়ৰ অসিদা অইবীনা মণিপুৰী লৌলগী ফজৰবা লৈৱোনা শীজিগাদগী অদুনা ইলিগত ৰাহহোক পীৱি। মণিপুৰী ইলিগত অমদি শেঞ্জি। লাইৰিক ফেঙাৰা নুমিত্ৰা ওজা শিলাৱমনিনা হায়খিবদুমক আচুৰনি। লাইৰিক অসিমক মণিপুৰী ৰাইটিং ইন ইলিগনি। লাইৰিক অসিদা মণিপুৰী ইমাশিংগী থোনা লিংজেল, মখোয়গী অখাং কনবা, হেংনবা লেপুৱা অমদি ধৰ্ম চোৱা থশ্মায়না লংলাপুঙা চেংনা পুঙ্গুনা লাইৰিক অসি নীংখিঙা ইৰিক্ৰি হায়বা লাইৰিক অসি পাবদা থেংনবিগনি। লুৱাৰী ওইদুনা লৌৰিবা মত্ৰদা অইবীগী অপোকপী মমানা মত্ৰগু লৌশাৰিঙেৰুগী হৌনা থৰায়না পামজনা পায়ৰকখিবা ফিশা লোনশাগী শিনফম খক থাদোকখিদে। ইমা কৈখেলদা পোংফম অমা ফমখি। পুঙ্গি মত্ৰখিবা মঙলান কয়। ইয়াগী চৰ্ট ফিলা লাচল্লি। লেঙদৰা ময়েৰু ইলা পামজখি মেমচানা। মনুফক সোনিয়ানা লাইৰিক ওইনা ফেঙবসিনা মঙলান অদুদি মত্ৰগু ওনবা গুৰুৱা হায়না খল্লি।

লাইৰিক ময়েক চংখিঙবসু লাইশু নীংখিঙনা খঙবা অফবা ফিল্ম লৈছেলবি মমা অইবীনা মচাশিংবু মীয়াবদা অমদি মীৱক তিৱা হোংনৰমখি। মসিমক তমজনীংগুনি। জৰ্নেল সিংহনা লাইৰিক অসিগী মৰমদা ইৰি, "This book by Sonia Oinam is a must-read for all those interested in understanding the difficulties, struggles, and pivotal roles of Imas (mothers) in meaningfully enriching their families in Manipur. It portrays them not only as devoted mothers but also as financial providers" সোনিয়া ওইনাম কৈখেল ময়ায়কৌৰী ইফালদা তাইবঙ খোঙদাৰকখি। মণিপুৰ যুনিটসিটিগী লাইফ সাইলত পি এচ দি ফৰ্ভি। মহাক এম সী এসনি। হৌজিক্ৰ লেঙাক্ৰি জেইইট সেক্ৰেটাৰি ওইনা যৌ পুৰি। মত্ৰ তাকপদসু ফজৰবা পাউজেল কয়। পুৰা লাইৰিক মথং-মথং ইৰিৰকখিগনি হায়না থাজবা থমজৰি। ●

মকুদো, মমৌদো, মচানুপাদো

- আৰ কে বুধিমন্ত কৰ্তা -

য়াওশও স্পোৰ্টসকী পাঙথোকপা মখল-মথেলগী খুংশা কয়াদা নতুনা অয়াগু কুইক অদুৰু ইয়াওদা য়াওৰকপী, মকোজা তাগনিবী খুৱা বিৱেনগী মমৌনুপীদো লৈকায়দা শোম্ৰে ঈবদা-ফজবদা, লেফদা, ৰা কা গুঙগদে, নোকফেতি য়াৱা তেগল্লি। লৈকায়গী মশুং-মমানৰী মৌশিংগু কয়। পুংগদে। মফি-মৱোল তৰে-ভনা। শোং চহী। মশাদা থোৰা মফি-মৱোল চেকশিল্লি। লৈকায়দা নেনেম-মকুনা মচা-মমৌ চৈদা শোম্ৰে। তা বিৱেনগী মমৌনুপীদো মতৌ তমজৌনে! লৈকায়দা যুগ্ম পাল্লক্ৰিবা মৌ অৱাৰুনা মমৌ মশাৰু এ মঙহিৱে ফজৰা হায়না খঙবা, জৰ্গা ক্ৰা, খৈনি চাবীসু য়াওৱে, অনিকপী পামজৰী মৌসু অদুৰু য়াওই। অনগ্ৰী থোপ্ৰাও শেংকনৰী মৌসু অদুৰু য়াওই। কোক ৰাখিবি হিন্দিদা লোনবি, ইলিগত লোনবি, ৰেট্ৰন নুপী মায়ৰা মশম অঙাৰী, অৱাওৰী, চুজক্ৰি মশম মালহনবি কয়। য়াওৱে। লৈকায়দা লৈৰিবা মৌশিংগী মৰজা তশেংনা ওফিৰ অমৌবা ওইবসু য়াওৱে, ওজা ওইবীসু য়াওৱে। মখল-মথেল শুৱে লৈকায়দা লৈৰিবা মৌশিংগে। চিঙাক্ৰি অৱেইহীনি, পঞ্জৰোই।

ইনেনেই মৌমাইননা ঋহিগী য়াদবা চাকমুদা কেনে-কেনে খোংজিনবদুনি মইহে-মইহে লৈকায়দা তৌনবিবসি। মখল-মখলগী মৌশিংগী মৰজা খুৱা বিৱেনগী মমৌনুপী থাদেই অৱাৰুবা মৌ নতৌ হায়বসি ময়ান্না খঙবিদে। পীৰুঙেৰুগী হৌনা মপাদা তল্লকপনা লোল-লি য়াৱা লিংই, মী ক্ৰিদে, বোঞ্জিং হৈ, টাইকান্দোদদি নেশনল গেমসতা দেল্লীগী মন্ত্ৰ শিন্দুনা শাৱবদা গোল্চ লৌখি। এৱোৰিক চাং নাইনা শাৱবা চংলকই লৈশাৰিঙে। মা এঞ্জিৎ য়াৱা হৈ, ফিল্ম মতেক অমদিদা য়াওবনি। ঈশদি মীতৌগী খুং ঈশেদা গাওঙে।

থাংদেইসে মকোক য়াৱা ৰাইহে, মানা লৈৰুগাদবা ইমুংগী মৰমদা মানা হামা থিদোকই, হয়েংৰাই লৈৰুৱদা নুঙাইনবা হায়দু। মানা পুঙ্গমক খঙদেৰুৱে, মকুবকা ওইগাদেৰিবা খুৱা বিৱেনসে লিকপদি শুৱনি, মৱল-মখমদি ওপ্ৰেক্ৰু যামৰে লৈৰিবা। থাদেইহীদি মকুবক্ৰু চল্লগা লৌহেৰে খঙে। মগী নুপাগীদি আইৰাইনি। লিকপদা তা বিৱেনেদা মশা গুদমাৰা ফাওৰা লায়ংনি খঙে।

গাওৰা-শকপদা ৰাশি লৈবা এখোয় লৈকায়গী মোচানা হন্দক লৈকায়গী ৰুৱতুনা লোম্বা লায়ংবগী কেশ্প অমা মানা কোইচেন চেদুনা শিল্লে। লৈকায়দগী শেল পায়বদা মিমং চলিবা লুপা অমফাও মীওঙদে পীথোক্ৰনি খঙদৰা খুৱা বিৱেনে পাউ অসি তাবদা মা য়াৱা হৰাওৱে। খুৱা বিৱেনগী হকচাদু নুঙাইবদদি য়াৱা লৈবজনি। লিকপদগী লায়ংদবা মাঞ্জি। লোম্বা লায়ংবগী কেশ্প নুমিত্ৰে য়ৌৱে। খুৱা বিৱেনদু গুস্তা থৰায় য়াওনা চলি। থৌৱম হৌদোকপা ওইনা মেডিসিনগী ডাক্তৰ অমদা দাইএৰেইচি

লায়না কৰুৱা ওইৰকপনে হায়বগী মতংদা ৰা গাঙখি।

ডাক্তৰনা হায়, দাইএৰেইচি হায়ৰিবা অনাবসি ওইৰকপগী মৰম অহম লে। ১) ইমা পুৰুৱদগী শেনক্ৰিঙনা অশোয়বা লৈৰকপা। ২) ইমুংদুনা মমা-মপা অনাবা অসি লৈৰকপা। ৩) হকচাং শাজেল, হুমাং তাৰা থবক তৌহৌদগীনি। অসুয়া খুৱা বিৱেনদু হেণ্ট কেশ্পতুনা হকচাং চোক তৌহৌদগী মা দাইএৰেইচি লৈৰে খঙলকখি। ডাক্তৰনা হায়ৰকপা মত্ৰইহা হকচাং শাজেল তৌবা হৌৱে। হুমাং তাহলে, মশাদু য়েংবা নুঙাইৱে। খৰা লৈৱগা য়াওশও মতম যৌৱকপদা লৈকায়গী স্পোৰ্টস শিল্পীবা ৰুৱকী মেছৰিঙনা খুৱা বিৱেনেহোৱাদা শেল খায়বা চঙলশ্মী। অহানবদা খুৱা বিৱেন শেল হাওনবা হোংনে অদুৰু গাঙবা-শকপদা লৈশি লৈখোনবা ৰুৱকী সেক্ৰেটাৰি মোচনা হায় - "হন্দক হেণ্ট কেশ্পতু ৰুৱনা শিনবদগী খুৱাগী অনাবদু খঙাইৱিনি। য়েংলমদদি খুৱাসি অনাবা হেঁজনিদনা পুঙ্গি তেঙমগাদবদগী ৰুৱনা কলহৌবনি খুৱা। খুৱাদি ৰুৱ অসি য়াৱা লুনা তৌফম থোকই" লৈকায়গী যুগ্মথোঙ খুৱিদনা খায়ৰকপা শেলশিংদু মাইকতা কননা কয়। খায়ৰক্ৰে হায়না লাউথোকপদা খুৱাগী মীংসু য়াওৰক্ৰেদৌৱনি।

খুৱাদি য়াৱা মুৱা খল্লি, এ য়োপা য়াবদি নতৌ। সেক্ৰেটাৰি মোচনা খুৱানা-অতৈদি কয়াম-কয়াম হাপ্ৰুৱই হুই।

মোচনা - মখাৱেমগী শেল পায়জবদা তাদা মীখ ফাওৰা লুপা লিশিং ২০ হাপ্ৰুই হায়জিল্লি।

মীখুংফাও লুপা লিশিং ২০ হাপ্ৰুই এনা কৰিগী লুপা লিশিং ৫০ হাপ্ৰুই।

অসুয়া অৱিকপা খুৱা বিৱেনদগী য়াওশঙগী লুপা লিশিং ৫০ হাপ্ৰুইবনিনা য়াওশঙু মচু তানা শিল্লে। সেক্ৰেটাৰি মোচনা মৌশিংগী তৌবা গুস্তা উংপা ইভেণ্ট অমা হাপ্ৰিচিল্লি য়াওশঙ স্পোৰ্টস লৌখি নুমিত্ৰে। স্পোৰ্টস লৌখি নুমিত্ৰে লৌখি শৌৱমগী অখোইবা লেঙবীৰকপা ওইনবা খুৱা বিৱেনদু হায়ৰকপে মনা শেল ইয়াম য়াৱা কংলকপগী যৌগল্লোন উংপা ওইনা। খুৱাদে হৰাওই, মনা অখোইবা লেঙবীৰকপা ওইবদু। নুমিত্ৰে খুৱা গুস্তনা লাকই। য়াওশঙ স্পোৰ্টসকী শাৱবুদুদা, ময়ান্না তৱান্না ওক্ৰীবা অদুনা খুৱাদে থশ্মায় পেনখিবা মাঞ্জি।

প্ৰোত্ৰাম মথং-মথং পাঙথোক্ৰনা তুদনা মৌশিংগা মানা-মানা হেঁশিংবা উংকনবগী থৌৱাং তৌৱ